

GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY IZABELIN NA
LATA 2021-2026

IZABELIN, PAŹDZIERNIK 2020 R.

**Gminna Strategia Rozwiązywania
Probleatów Społecznych Gminy Izabelin
na lata 2021-2026**

WSTĘP

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Izabelin na lata 2021-2026 jest dokumentem, który na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego) pełni zasadniczą rolę wśród planów strategicznych przygotowywanych w obszarze polityki społecznej. Pozwala na racjonalizację tej polityki, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych.

Dokument stanowi podstawę do realizacji zadań Gminy Izabelin, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, a także mają doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Izabelinie przy wsparciu ekspertów zewnętrznych. Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, mieszkańcy gminy oraz eksperci zewnętrzni.

Dokument ma charakter kilkuletni. Został przygotowany na lata 2021-2026. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

W pracach nad Strategią podstawowym problemem jest zdefiniowanie pojęcia „rozwiązywanie problemów społecznych”. Wielu profesjonalistów i praktyków wskazuje na istotny udział w rozwiązywaniu problemów samych osób dotkniętych dysfunkcją i poprzez wzmacnianie kompetencji tych osób uświadamianie podmiotowości w wychodzeniu z problemu. Istotne jest zorganizowanie profesjonalnej pomocy nakierowaną na udzielanie wsparcia dla osób chcących zmieniać siebie i swoje otoczenie oraz zorganizowanie odpowiedniego systemu umożliwiającego rozwój potencjału społecznego osób i ich rodzin. Zastępowanie osoby mającej problemy niewiele zmienia, a często jest ubezwłasnowolnianiem tej osoby i naruszaniem jej godności.

Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz

do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji. Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Spółeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę władzy lokalnej na przejście z poziomu administrowania do poziomu zarządzania polityką społeczną. Jako element żywy Strategia będzie podlegać ciągłym zmianom – będą pojawiać się nowe, ważne cele, a część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądany, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Izabelin na lata 2021-2026 w ujęciu lokalnym powinna zająć się działaniem w obszarach przede wszystkim:

- edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej;
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym;
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Osoba lub rodzina „z problemami”, której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym z adekwatnym poczuciem wartości, mająca świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które spotkała.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Podstawy prawne opracowania strategii	6
Miejsce pracy/funkcja	8
3. Charakterystyka środowiska społecznego	10
3.1. Położenie i terytorium	10
3.2. Podstawowe dane demograficzne	11
3.3. Rynek pracy	13
3.4. Infrastruktura edukacyjna i kulturalna	15
Infrastruktura edukacyjna	15
Infrastruktura kulturalna	16
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	17
4. Problemy społeczne występujące na terenie gminy Izabelin	19
4.1. Pomoc materialna	20
4.2. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza	21
5. Diagnoza problemów społecznych	22
6. Pozycja strategiczna Gminy Izabelin	31
6.1. Analiza SWOT	31
6.2. Perspektywna wizja sposobów rozwiązywania problemów społecznych	42
6.3. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja	47
6.3.1. Cele strategiczne	47
6.3.2. Cele szczegółowe i ich realizacja	48
7. System zarządzania i aktualizacji strategii	57
8. Zestawienie tabel, wykresów, map	61

1. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

Podstawą prawną opracowania niniejszej Strategii są w szczególności następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876) obliguje Gminy do opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Według art. 17. 1. w/w Ustawy: *Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:*
 - 1) *opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka [...].*
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277, ze zmianami) stanowi: *Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy. Program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w programie. W celu realizacji programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika (art. 4 ust. 2).*
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 852, ze zmianami) stanowi: *Wójt (burmistrz, prezydent miasta) w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, opracowuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej „Gminnym Programem”, uwzględniając zadania określone w art. 2 ust. 1 pkt 1—3 oraz kierunki działań wynikające z Krajowego Programu. Gminny Program stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (art. 10 ust. 2).*

Poza tym należy nadmienić także o wielu innych aktach prawnych, w oparciu o które jest opracowana niniejsza Strategia, w tym przede wszystkim:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378, z późn. zmianami),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. 2020 poz. 821 ze zmianami),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 ze zmianami),

- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz.U. 2020 poz. 808 z późn. zmianami),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020 poz. 218, ze zmianami).
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz.U. 2020 poz. 1409, ze zmianami),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz.U. 2020 poz. 176 ze zmianami);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz.U. 2020 poz. 426, ze zmianami),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz.U. 2019 poz. 2133, z późn. zmianami);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz.U. 2020 poz. 1057, ze zmianami);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 1061, ze zmianami).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. Uczestnicy, proces uspołeczniania, procedury

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów;
- **subsydiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu;

- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej;
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W poniższej strategii zostały uwzględnione wszystkie wyżej wymienione zasady.

Słownik pojęć

Wizja - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,

Misja – sens naszego istnienia i działania,

Priorytety – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa,

Cele (kierunki strategiczne) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,

Zadania – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

Poniżej lista uczestników prac nad niniejszą Strategią:

Lp.	Nazwisko i Imię	MIEJSCE PRACY/FUNKCJA
1	Joanna Nowak	GOPS Izabelin – pracownik socjalny
2	Monika Pawełkiewicz	GOPS Izabelin- pracownik socjalny
3	Marlena Ochota	GOPS Izabelin- pracownik socjalny
4	Ewa Przybysz	GOPS Izabelin – Kierownik Ośrodka
5	Krzysztof Markiewicz	UG Izabelin – Przewodniczący GKRPA , Członek Komisji Zdrowia, Opieki Społecznej i Profilaktyki
6	Aneta Fieducik	Szkoła Podstawowa w Izabelinie - Dyrektor
7	Jolanta Kowalska	UG Izabelin - Członek Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki

8	Jarosław Kępkowicz	Sołtys Hornówka
9	Bożena Jaźwiec	GOPS Izabelin- Asystent rodziny
10	Anna Ciećwierz	Przedszkole Izabelin
11	Agnieszka Woźniak	UG Izabelin - Skarbnik
12	Marta Merchel	UG Izabelin – Wydział Ochrony Środowiska
13	Maryla Łukasińska	UG Izabelin- konsultant ds. uzależnień
14	Anna Mandes	Sołtys Laski
15	Ewa Maliszewska	Sołtys Sieraków

3. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

3.1. Położenie i terytorium

Gmina Izabelin to gmina wiejska, położona w powiecie warszawskim zachodnim, w województwie mazowieckim. Jej powierzchnia wynosi 65 km² (GUS). W skład gminy wchodzi 7 sołectw: Truskaw, Laski, Izabelin B (południowy), Sieraków, Izabelin C (północny), Hornówek i Mościska.

Mapa 1. Mapa powiatu warszawskiego

Źródło: *Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030.*

Gmina Izabelin graniczy:

- od północy z: gminą Czosnów (powiat nowodworski), gminą Łomianki,
- od wschodu z: Warszawą,
- od południa z: gminą Stare Babice i gminą Leszno,
- od zachodu z: gminą Leszno.

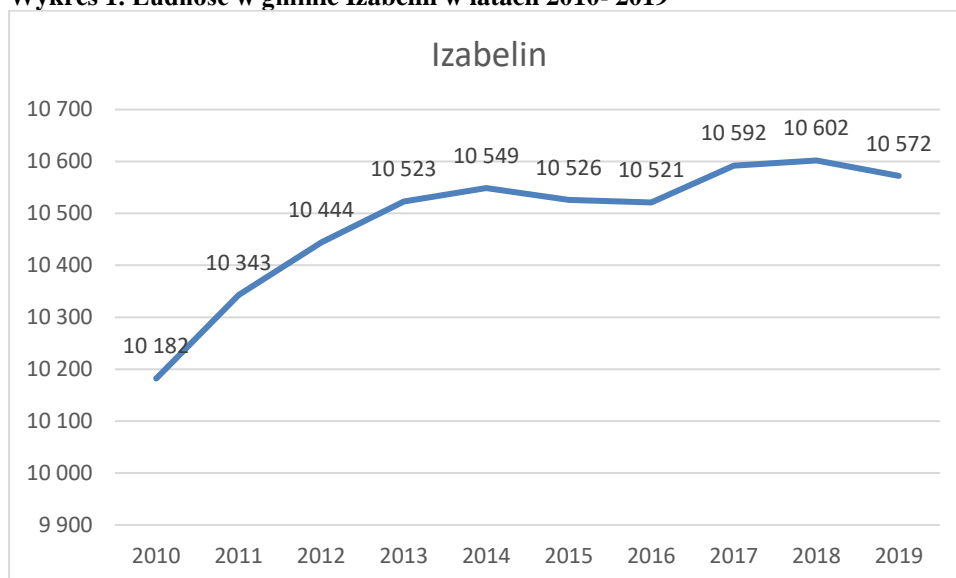
Teren gminy Izabelin położony jest wśród lasów Puszczy Kampinoskiej, na północny zachód od Warszawy. Kampinoski Park Narodowy obejmuje ok. 75% powierzchni gminy, reszta jej terenów leży w otulinie parku. Gmina znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy – graniczy ze stolicą w miejscowości Mościska.

Gmina Izabelin jest bardzo atrakcyjna jako miejsce do osiedlania się ze względu na swoje położenie.

3.2. Podstawowe dane demograficzne

Według oficjalnych danych GUS na dzień 31 grudnia 2019 roku na terenie gminy Izabelin zamieszkiwało 10572 osób, w tym 5 478 kobiet (51,8% ogólnej społeczności). Liczba mieszkańców wzrosła od 2010 r. o 390 osób.

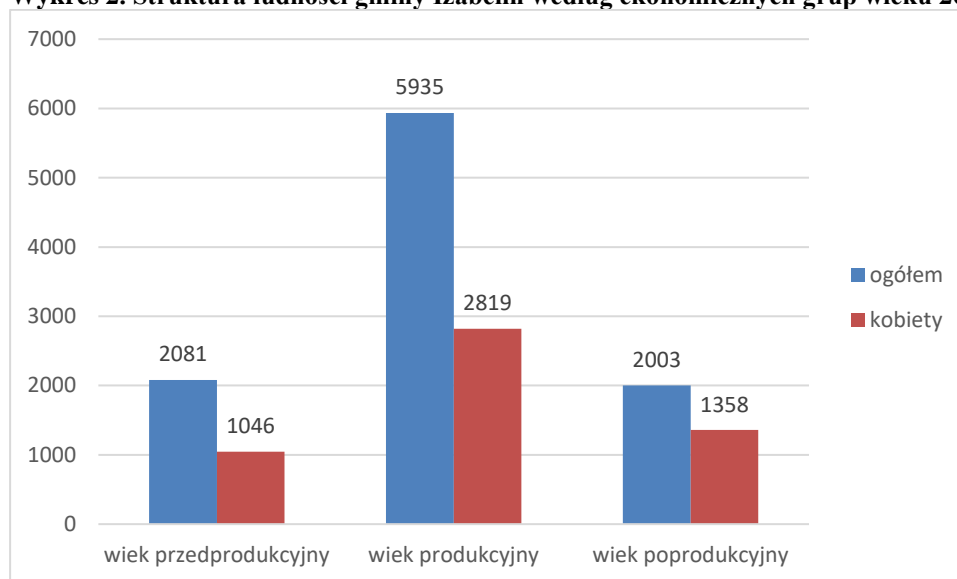
Wykres 1. Ludność w gminie Izabelin w latach 2010- 2019

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na 100 mężczyzn przypadają 107 kobiet. Wskaźnik gęstości zaludnienia w 2019 r. wynosił 163 osób na 1 km². Dla porównania na terenie powiatu warszawskiego liczba ludności na 1 km² wynosi 219 osób.

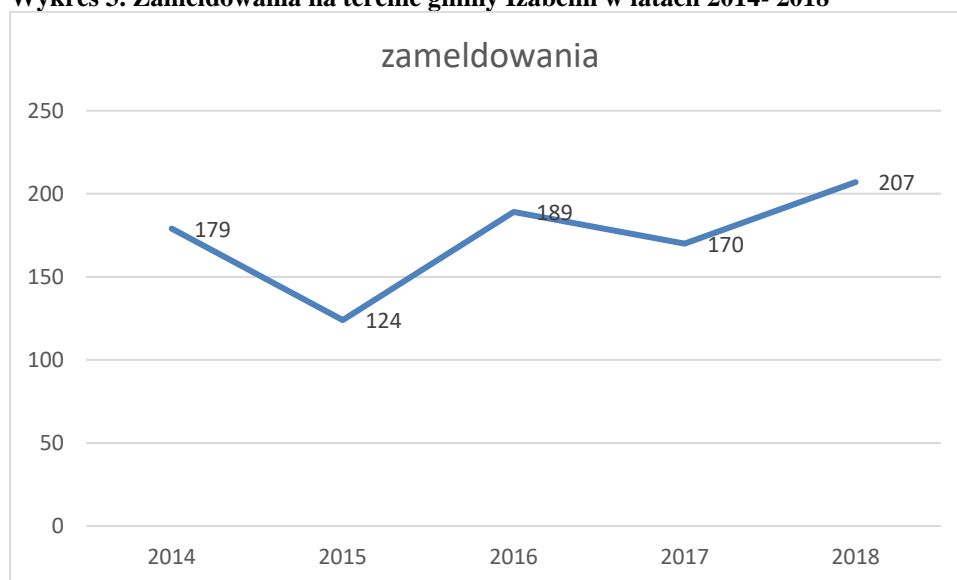
Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy Izabelin pozwala stwierdzić, że korzystna jest proporcja osób w wieku przedprodukcyjnym (21% ogółu mieszkańców) w stosunku do osób w wieku poprodukcyjnym (19,9% osób).

Wykres 2. Struktura ludności gminy Izabelin według ekonomicznych grup wieku 2019 r.

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Izabelinie.

Przyrost naturalny na terenie gminy Izabelin jest ujemny. W 2018 r. wynosił -18. W 2018 r. zmarło 101 osób, a urodzenia żywe wynosiły 83.

Liczba mieszkańców na terenie gminy wzrasta przede wszystkim ze względu na dodatnie saldo migracji, które w 2018 r. wynosiło 49.

Wykres 3. Zameldowania na terenie gminy Izabelin w latach 2014- 2018

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Izabelinie.

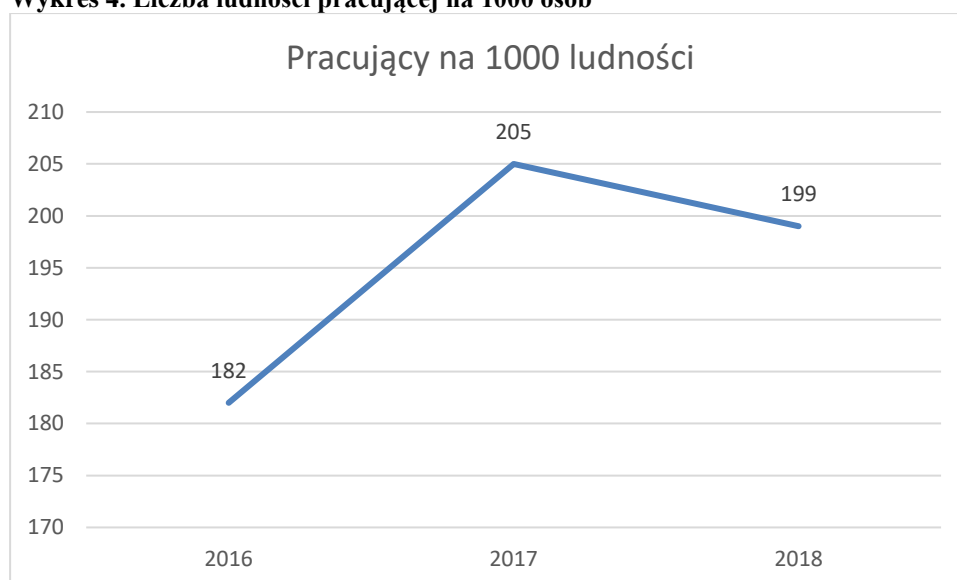
Na terenie gminy Izabelin w 2019 r. występowało łącznie 3019 mieszkań (+61 w porównaniu do 2018 r.), z czego 13 to własność komunalna. Na terenie gminy występują łącznie 24 sklepy (-1 w porównaniu do 2018 r.) oraz 18 lokali gastronomicznych. Stanowi to bazę do

dalszego rozwoju infrastruktury gminy jako atrakcyjnej do zamieszkania czy spędzania czasu wolnego.

3.3. Rynek pracy

W momencie kiedy przeanalizuje wszystkich mieszkańców gminy Izabelin (także dzieci, osoby starsze) wskaźnik badający liczbę osób pracujących na 1000 mieszkańców wynosi 199 osób, z czego 57,6% stanowią mężczyźni¹. Od 2016 r. wskaźnik ten wzrósł o 17 punktów procentowych.

Wykres 4. Liczba ludności pracującej na 1000 osób

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiło w IV kwartale 2019 r. 133 osoby². Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie ulega systematycznemu zmniejszeniu. Co więcej, w roku 2018 osiągnął on najniższy wskaźnik w ciągu ostatnich 3 lat.

¹ Wskaźnik GUS nie uwzględnia: osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

²² Dane za IV kwartał 2018 r. z Powiatowego Urzędu Pracy dla Powiatu Warszawskiego, <https://ozarowmazowiecki.praca.gov.pl/>

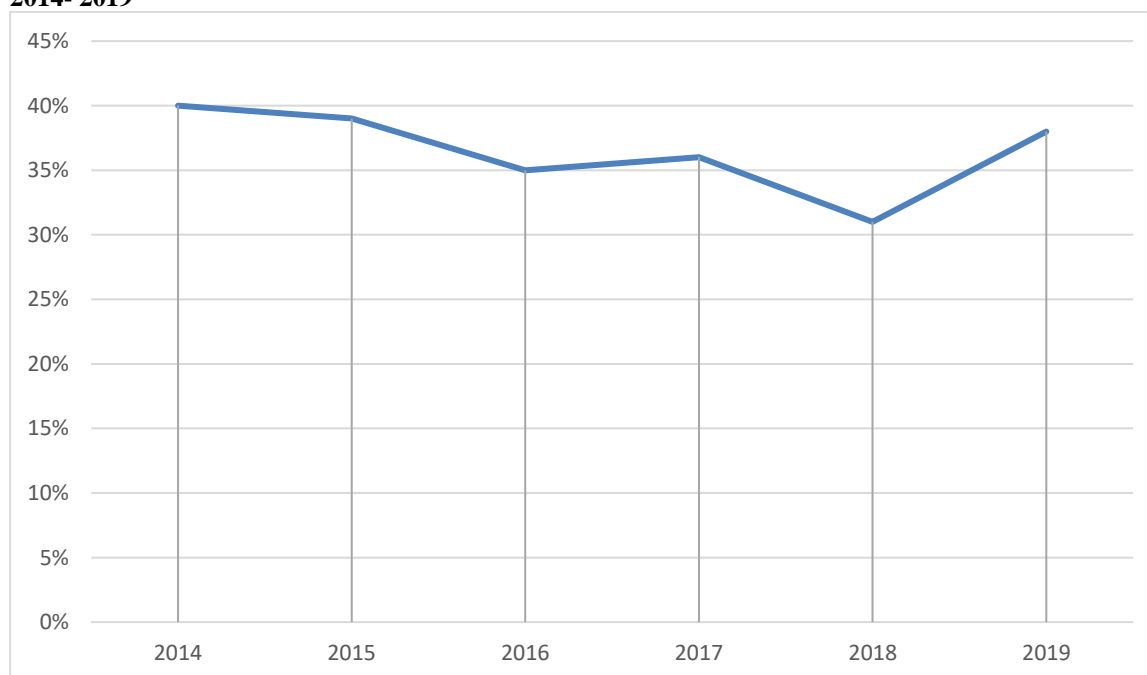
Tabela 1. Liczba bezrobotnych z podziałem na kobiety, mężczyzn, osoby z prawem do zasiłku, długotrwale bezrobotni na terenie gminy Izabelin w 2019 r.

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	133	87	46
Powyżej 50 roku życia	64	bd	bd
Długotrwale bezrobotni	66	bd	bd

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wskaźnik udziału bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Wskaźnik ten od 2014 r. spada z roku na rok z poziomu 40% do 31% w 2018 r. W 2019 r. odbił ponownie do poziomu zbliżonego do stanu wyjściowego – tj. 38%.

Wykres 5. Wskaźnik udziału bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na terenie gminy Izabelin w 2014- 2019

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej. 2019 r., oprac. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Izabelinie.

Struktura bazy ekonomicznej gminy powoduje, że rynek pracy w Gminie Izabelin zdominowany jest przez osoby pracujące w Warszawie lub małych i średnich firmach zlokalizowanych na obszarze gminy (głównie Mościska).

PODMIOTY GOSPODARCZE

Liczba spółek prawa handlowego w 2019 r. na terenie gminy Izabelin wynosiła 312 podmiotów. Łączna liczba podmiotów zarejestrowanych razem wynosi 1 962 (razem z CEIDG). Zdecydowana większość to firmy z branży usługowej. Według BDL GUS, podmioty z sektora przemysłowego wynoszą 177, a budowlanego 146 (dane za 2018 r.). Wśród podmiotów dominują jednoosobowe działalności gospodarcze, które stanowią 96,7% firm zarejestrowanych w gminie Izabelin.

Tabela 2. Podmioty według klas wielkości. Stan na 2019 r.

Wyszczególnienie	0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 - 999	1000 i więcej
Izabelin	1 899	54	8	0	1

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

3.4. Infrastruktura edukacyjna i kulturalna

Analizując sytuację społeczno- ekonomiczną gminy należy również zwrócić uwagę na infrastrukturę edukacyjną, kulturalną i zdrowotną. W obszarze polityki społecznej na terenie gminy działa szereg instytucji, których główny celem są działania z obszaru pomocy społecznej, a także edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz profilaktyki zdrowotnej.

Infrastruktura edukacyjna

W zasobach infrastruktury społecznej gminy znajduje się 1 żłobek dysponujących 28 miejscami, 2 przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach, dysponująca 400 miejscami, 3 świetlice. Na terenie Gminy znajdują się następujące publiczne placówki edukacyjne:

- Gminne Przedszkole w Izabelinie;
- Gminne Przedszkole w Laskach;
- Zespół Szkół w Izabelinie: Szkołę Podstawową im. Płk. Stanisława Królickiego

W szkołach prowadzonych jest wiele zajęć dodatkowych jak zajęcia wyrównawcze, logopedyczne, korekcyjno-kompensacyjne, organizowane jest wsparcie pedagogiczne i psychologiczne, funkcjonują różnorodne koła przedmiotowe, kółka zainteresowań, zajęcia sportowe, realizowane są programy profilaktyczne i unijne, działają świetlice. Również w przedszkolach prowadzone są różnorodne zajęcia dodatkowe, korekcyjne, logopedyczne, realizowane są programy unijne.

W gminie działają również placówki niepubliczne, takie jak:

- Żłobek – „Klub Malucha” w Laskach
- Przedszkole – „Radosny Domek pod Sosnami” w Izabelinie.

Tabela 3. Podstawowe dane statystyczne dotyczące infrastruktury edukacyjnej na terenie gminy Izabelin

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Żłobki i kluby dziecięce	2	2	1
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych	36	40	20
Przedszkola, w tym niepubliczne	5	5	5
Dzieci uczęszczające do placówek przedszkolnych	446	449	454, w tym 25 w niepublicznym
Szkoły podstawowe	1	1	1
Dzieci uczęszczające do szkoły podstawowej	762 + 303 gimnazja (etap przed reformą)	868 + 219 gimnazja (etap przed reformą)	979

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Infrastruktura kulturalna

Duże znaczenie w realizacji zadań w obszarze społecznym mają gminne instytucje kultury oraz instytucje upowszechniające wśród mieszkańców postawy aktywne zapewniając im możliwość uprawiania sportu i rekreacji.

Podmioty kulturalne występujące na terenie gminy Izabelin:

- Centrum Kultury Izabelin- organizuje wystawy, koncerty, spotkania, przedstawienia teatralne, imprezy kulturalno-edukacyjne i plenerowe, imprezy i przedstawienia dla dzieci, zajęcia dla dzieci w czasie ferii i wakacji itp. W zajęciach uczestniczy systematycznie ok. 500 mieszkańców gminy we wszystkich grupach wiekowych. Centrum Kultury jest również współorganizatorem Letniego Festiwalu Muzycznego „W Krainie Chopina”, który swym zasięgiem obejmuje 3 powiaty województwa mazowieckiego.

- Klub Seniora - działa przy Centrum Kultury. Oferta Klubu obejmuje zajęcia edukacyjne, np. kursy komputerowe, zajęcia gimnastyczne, zabawy taneczne, koncerty, wycieczki. Popularnością cieszą się spacerzy „nordic walking”.
- Uniwersytet Trzeciego Wieku – działa przy Centrum Kultury. Integruje seniorów zamieszkałych w gminie Izabelin.
- Gminna Biblioteka Publiczna - posiada w swoich zbiorach ponad 18 tysięcy woluminów. Wydzielony jest dział literatury dla dzieci. Oprócz książek w tradycyjnej formie, Biblioteka posiada również dział zawierający multimedia i udostępnia książki w postaci elektronicznej.
- Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi - Zakład dla Niewidomych w Laskach - Zakład kształci niewidome dzieci i młodzież z całego kraju – od przedszkola po szkołę zawodową i technikum masażu. Oferuje też naukę w szkole muzycznej oraz całą gamę pracowni i warsztatów – ceramiczne, stolarskie, wikliniarskie itp. Dzięki nauce w Zakładzie absolwenci szkoły mogą kontynuować naukę na studiach a także mogą rozpocząć zawodową pracę. W Laskach działa również szkoła muzyczna oraz internaty. Dzieci w Laskach są objęte rehabilitacją ruchową, wzroku (dla dzieci słabowidzących), nauką orientacji przestrzennej, hipoterapią, muzykoterapią.
- Centrum Edukacji Kampinoskiego Parku Narodowego - organizuje pokazy filmów, warsztaty edukacyjne i zajęcia w terenie. Prowadzi działalność wystawienniczą i szkoleniową, obejmującą konferencje, sympozja, warsztaty dla nauczycieli i kadr ochrony przyrody. W Centrum działa biblioteka i stała ekspozycja przyrodnicza.
- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Gminie Izabelin- Do zadań Ośrodka należy zarządzanie terenami rekreacyjnymi i urządzeniami sportowy na terenie Gminy, prowadzenie zajęć w zespołach sportowo-rekreacyjnych, organizowanie morens sportowych i rekreacyjnych.
- Gminny Klub Sportowy „Ryś Łaski”- Działa od 1996 roku. Klub zrzesza około 150 osób. Zawodnicy trenują piłkę nożną w IV różnych grupach wiekowych od 10 do 40 lat. Jest również grupa piłki siatkowej. Klub korzysta ze stadionu GOSiR.

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy zapewniają trzy przychodnie działające, jako PZOZ i NZOZ. Na terenie gminy istnieje również wiele prywatnych praktyk lekarskich, zarówno podstawowych jak i specjalistycznych a także stomatologicznych. W ramach gminnego programu profilaktyki przeciwnowotworowej piersi i szyjki macicy, gmina od lat

finansuje badania mammograficzne oraz cytologiczne dla wszystkich mieszkank, bez względu na ich wiek. Od kilku lat prowadzony jest program walki z osteoporozą, programy profilaktyki chorób serca i inne, finansowane z funduszy gminnych. Działa również „Szkoła rodzenia”.

W gminie funkcjonuje także w ramach NZOZ Centrum Rehabilitacji Izabelin, zapewniające mieszkańcom zabiegi fizjoterapeutyczne i rehabilitacyjne.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w Gminie Izabelin odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Izabelinie. GOPS w Izabelinie jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej Gminy Izabelin, powołaną i działającą na zasadach określonych dla jednostek budżetowych oraz na podstawie uchwały Rady Gminy Izabelin nr IV/26/95 z dnia 28 kwietnia 1995 r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izabelinie oraz przepisów dotyczących pomocy społecznej oraz sektora finansów publicznych. Do zadań GOPS należy w szczególności:

- realizacja zadań własnych gminy takich jak: przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń z zakresu pomocy społecznej m.in. zasiłków stałych, celowych, okresowych i innych, świadczenie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, udzielanie pomocy w formie posiłków, schronienia i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym w tym bezdomnym, dożywianie dzieci, sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca, praca socjalna;
- wspieranie rodziny i współfinansowanie pieczy zastępczej;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- diagnoza potrzeb oraz sprawozdawczość.

Do wydawania indywidualnych decyzji administracyjnych w sprawach należących do przedmiotu wszystkich działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izabelinie upoważniony jest Kierownik GOPS. W GOPS w 2019 roku zatrudnionych było 14 pracowników: kierownik Ośrodka, 4 pracowników socjalnych, 9 pozostałych pracowników (specjaliści od świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, główna księgowa oraz specjalista do spraw księgowo-kadrowych, aspirant pracy socjalnej oraz asystenta rodziny)

Ponadto GOPS prowadzi dla mieszkańców gminy bezpłatne poradnictwo prawne, psychologiczne oraz grupę wsparcia dla osób współzależnych. W wywiadach przeprowadzonych z pracownikami GOPS, ustalono, że priorytetem w udzielaniu pomocy jest pomoc kierowana do dzieci i osób starszych i niepełnosprawnych.

W związku z tym, że GOPS w Izabelinie jest małą placówką, pracownicy Ośrodka mają doskonale rozeznanie w problemach i potrzebach osób, którym pomagają. Wspólnie mogą zastanawiać się nad najlepszymi rozwiązaniami trudnych przypadków. Również podopieczni znają pracowników, mają do nich zaufanie i dzięki temu, zwracają się do nich we wszystkich trudnych sprawach.

4. PROBLEMY SPOŁECZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY IZABELIN

Pomoc i wsparcie w gminie Izabelin z pomocy społecznej w 2019 roku uzyskało 323 osób, co stanowiło 3,16 % wszystkich mieszkańców gminy³. W 2019 roku w stosunku do 2018 roku łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 83 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 22 osób. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 109 osób, co oznaczało wzrost w stosunku do roku 2018 o 14 osób.

Liczba udzielanych świadczeń niepieniężnych stanowi ponad 90 udzielanych dla mieszkańców gminy Izabelin.

Tabela 4. Liczba i rodzaj świadczeń w podziale na pieniężne i niepieniężne. Stan na 2019 r.

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń
Niepieniężne	11278
pieniężne	683

Źródło: R. Marczak, Ocena zasobów pomocy społecznej, Izabelin 2020.

W gminie Izabelin najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2019 roku było kolejno: bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie i alkoholizm.

Tabela 5. Klasyfikacja powodów udzielania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2019 r.

Powód przyznania świadczenia	Ogółem	Świadczenia niepieniężne	Świadczenia pieniężne
Długotrwała lub ciężka choroba	1.032	943	89
Ubóstwo	719	623	96

³ Opracowano na podstawie: R. Marczak, Ocena zasobów pomocy społecznej, Izabelin 2020.

Bezrobocie	640	575	65
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa	546	496	50
Niepelnosprawność	362	307	55

Źródło: R. Marczak, Ocena zasobów pomocy społecznej, Izabelin 2020.

4.1. Pomoc materialna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Izabelinie ramach zadań statutowych udziela pomocy materialnej oraz prowadzi pracę socjalną dla rodzin z powodu trudnej sytuacji życiowej. Poniżej statystyka udzielanej pomocy w 2019 r.

Tabela 6. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2014- 2019

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Izabelin	408	316	284	207	181	143

Źródło: R. Marczak, Ocena zasobów pomocy społecznej, Izabelin 2020.

Tabela 7 Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej w 2018 i 2019 r. w gminie Izabelin

Wyszczególnienie	2018 ROK	2019 ROK
Liczba rodzin – świadczeniobiorców	99	143
Liczba osób w rodzinach	221	184

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPiPS-03.

W relacji rok do roku liczba osób objętych pomocą maleje. Finansowana jest ze środków własnych i dotacji.

Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej wynikają z bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych. W 2019 r. były 103 rodziny, którym udzielono z tego tytułu świadczenia. Kolejny główny powód to długotrwała choroba (69 rodzin – 114 osób) oraz ubóstwo (51 rodzin – 91 osób). Ważnym czynnikiem w gminie Izabelin jest też alkoholizm – 22 rodziny, 40 osób.

Tabela 8. Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej – pomoc materialna

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
---------------------------------	---------------	-------------------------

Ubóstwo	51	91
Sieroctwo	1	3
Bezdomność	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	14	48
W tym:	3	15
Wielodzietność		
Bezrobocie	32	69
Niepelnosprawność	41	67
Długotrwała lub ciężka choroba	69	114
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	103	198
W tym:	18	50
Rodziny niepełne		
Rodziny wielodzietne	2	10
Przemoc w rodzinie	2	6
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	22	40
Narkomania	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	1	1
Zdarzenie losowe	1	4
Sytuacja kryzysowa	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPiPS-03.

4.2. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Sytuacja rodzin została przedstawiona w oparciu o dane statystyczne w zbiorach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, który ewidencjonuje informacje o rodzinach doświadczających różnych problemów oraz udzielanych rodzinom formach wsparcia. Wybrane dane statystyczne pokazują, że na terenie gminy Izabelin problemy rodzin wychowujących dzieci, w tym rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych plasują się na pierwszym miejscu w hierarchii problemów społecznych.

W gminie obserwuje się wzrost ogólnej liczby rodzin objętych pomocą i wsparciem, ale w systemie wsparcia widoczna jest coraz mniejsza liczba rodzin wychowujących dzieci. W ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem systemu pomocy społecznej, rodziny z dziećmi stanowiły w 2019 r. 36,25%.

Tabela 9. Udział procentowy rodzin z dziećmi w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej

Rok	Ogólna liczba rodzin objętych pomocą	Liczba rodzin z dziećmi objęta pomocą	%
2019	160	58	36,25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPiPS-03.

Udzielane rodzinom wsparcie ma na celu ochronę macierzyństwa, pomoc w rozwiązaniu trudnych życiowych problemów oraz zapobieganie niekorzystnym zjawiskom powodującym trudności rozwojowe dzieci i młodzieży. Priorytetem w działaniu lokalnych podmiotów wspierających rodziny wychowujące dzieci jest przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego w różnych formach, co jest priorytetowym działaniem współczesnych społeczności lokalnych w dobie zmniejszającej się dzietności rodzin.

Problemy rodzin niepełnych, podobnie jak wielodzietnych dotyczą zarówno sfery niedostatku, zaniedbań opiekuńczych powiązanych z niewydolnością wychowawczą rodziców, ale też schorzeniami, niepełnosprawnością i innymi problemami utrudniającymi prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie.

Wielość problemów z jakimi borykają się rodziny zamieszkujące na terenie gminy Izabelin jest zróżnicowana, ale najwyraźniej rysują się problemy socjalne, które znajdują wyraz w formach pomocy oferowanych dzieciom. Jedną z takich form stanowi dożywanie dzieci w szkołach i placówkach edukacyjnych. Na terenie gminy Izabelin pomoc ta udzielana jest dla 46 świadczeniobiorców (5831 świadczeń).

Przedstawiona powyżej diagnoza pokazuje, że problemy rodzin z dziećmi na terenie gminy Izabelin dotyczą najczęściej kwestii socjalnych, na kolejnych miejscach plasuje się wielodzietność lub niepełne rodzicielstwo, marginalnie występuje problem zaniedbań opiekuńczych powodujący konieczność umieszczania dzieci w systemie pieczy zastępczej.

5. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Badanie zostało przeprowadzone na zlecenie Gminy Izabelin i było realizowane od sierpnia do listopada 2020 roku. W badaniu łącznie wzięło udział 557 osób (100 mieszkańców,

437 uczniów szkół podstawowych oraz 20 sprzedawców alkoholu). Większość badanej grupy stanowiły kobiety - 74% próby.

Największą część badanej próby stanowiły osoby w wieku 36-45 lat (48%) oraz 46-55 lat (28%). 10,00% badanej grupy stanowiły osoby w wieku 26-35 lat oraz w wieku od 56 do 65 lat (7%). Ankieterowani w wieku do 25 lat stanowili 5% ogółu respondentów, a powyżej 65 lat – 2%.

Ankieterowanych poproszono o wskazanie, jak często piją alkohol. 3,00% respondentów przyznało, że spożywa alkohol codziennie, 14,00% pije kilka razy w tygodniu. Kilka razy w miesiącu alkohol spożywa 39,00% osób a 16,00% kilka razy w roku. Należy zwrócić uwagę, iż 28,00% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu. Ukazuje to, iż problem alkoholowy w gminie istnieje lecz w małym stopniu.

Dodatkowo 11,11% ankieterowanych wybrało odpowiedź, iż spożywa od 1 do 2 porcji alkoholu jednorazowo. 37,50% respondentów przyznało, iż wypija od 3 do 4 porcji alkoholu w ciągu dnia, w którym go spożywa, następnie od 5 do 7 porcji alkoholu wypija 43,06% osób. Jedynie 4,17% osób spożywa od 8 do 10 porcji alkoholu, a 4,17% osób spożywa w postaci, aż 11-13 dawek.

Jeśli chodzi o skalę spożycia alkoholu w Gminie Izabelin, to 21% mieszkańców przyznało, iż na przestrzeni ostatnich lat, spożycie alkoholu w ich opinii wzrasta. 38% ankieterowanych stwierdziło, że spożycie alkoholu ich zdaniem jest stałe, zaś 17%, że maleje. 24% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Następnie mieszkańcy zostali zapytani jak często palą papierosy. 9% ankieterowanych pali codziennie, natomiast 83% nigdy nie paliło. Kolejno po 3% osób pali kilka razy w miesiącu lub kilka razy w tygodniu.

Mieszkańcy zapytani o to, ile sztuk papierosów palą dziennie, odpowiadali w większości od 6 do 15 sztuk (41,18%) oraz odpowiadali „nie wiem, nie liczę” (29,41%). Dodatkowo od 16 do 25 sztuk pali 17,65% osób a 11,76% ankieterowanych pali poniżej 5 sztuk.

Jak wynika z zebranych danych, 95% osób nie zażywa żadnych środków psychoaktywnych. Natomiast pozostali przyznali, że zażywają/zażywali narkotyki: jednokrotnie (3%) oraz kilka razy w roku (2%).

Mieszkańcy, którzy przyznali, że kiedykolwiek zażywali narkotyki, używali następujących substancji: marihuana (100%) oraz amfetamina i LSD (po 20%).

Analizując dostępność narkotyków w Gminie Izabelin można zauważyć, iż większość mieszkańców nie ma wiedzy na temat dostępności tych substancji (77%) natomiast 5% osób uważa, że są łatwo dostępne. Kolejne 15% ankieterowanych odpowiedziało, że narkotyki są trudno dostępne, zaś 3% osób twierdzi, że substancje psychoaktywne są całkowicie niedostępne.

Zdecydowana większość respondentów również nie zna miejsc, gdzie można kupić substancje psychoaktywne (89%). Kolejno ankietowani zaznaczali odpowiedzi m.in.: „znam konkretną osobę” (11%), „w szkole, przed szkołą” (4%) oraz po 3%: na dyskotecę lub na osiedlu.

Wśród ankietowanych 20% osób przyznało, że zna osoby, które doznają przemocy w domu. Natomiast 60% osób ankietowanych nie zna osób, które doświadczają przemocy. Pozostałe 20% respondentów nie ma informacji na ten temat. Dane te również pokazują, iż zjawisko przemocy domowej jest obecne w otoczeniu ankietowanych.

Zdaniem mieszkańców, bezpośrednią przyczyną występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Izabelin jest picie alkoholu (77%), chorobami (37%), zażywanie narkotyków (31%) oraz wykluczenie społeczne (24%).

Dodatkowo 6% ankietowanych mieszkańców przyznało, iż było kiedykolwiek osobą doświadczającą przemocy. Osoby doświadczające przemocy najczęściej zaznaczały, iż były ofiarami przemocy psychicznej (83,33%) oraz przemocy fizycznej, ekonomicznej i seksualnej (po 33,33%). Osobami stosującymi przemoc wobec ankietowanych był najczęściej tata (33,33%) oraz brat (16,67%).

Mieszkańcy zostali zapytani o to, do kogo zwróciliby się w razie problemu przemocy lub zjawiska uzależnienia w rodzinie. Respondenci najczęściej zadzwoniliby na Telefon Zaufania (41%), zwrócili by się do rodziny (33%), szukaliby pomocy u znajomych (26%) lub zgłosili by się na Policję (25%).

Respondenci zostali zapytani o ocenę aktualnych warunków życia. Ankietowani w większości przyznawali, iż są one raczej dobre – takiej odpowiedzi udzieliło 29% osób. 35% badanych wskazało odpowiedź dobre, a 18% - średnie. Kolejno 14% osób twierdzi, iż są bardzo dobre. Jako raczej złe oceniło je 4% mieszkańców.

Ankietowanych poproszono o wskazanie głównych przyczyn problemów społecznych, które powodują trudne warunki życia w gminie. Większość mieszkańców, jako przyczynę wskazała alkoholizm (75%), niezaradność życiową (55%), ubóstwo (42%) oraz przemoc w rodzinie (33%).

Łącznie 90% ankietowanych przyznało, że zna lub słyszało o takich rodzinach. Pozostałe 10% badanych osób nie spotkało się z problemem ubóstwa w innych rodzinach. Zdaniem ankietowanych głównymi przyczynami popadania w ubóstwo są m.in.: uzależnienia (71%), bezrobocie (44%), dziedziczenie ubóstwa (36%), niedostosowanie społeczne (37%) czy też choroby (29%).

Mieszkańcy określali, z jakimi problemami społecznymi najczęściej mogą spotykać się osoby niepełnosprawne w gminie. Najczęściej były to: utrudniony dostęp do placówek

rehabilitacyjnych (51%), bariery architektoniczne (48%), izolacja (38%), czy też utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu (37%).

Ponadto 19% osób uważa, że oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych w gminie jest raczej wystarczająca, a 5% osób uważa, iż jest ona wystarczająca. Z tą opinią nie zgodziło się łącznie 41% osób, w tym 30% uważa, że jest ona raczej niewystarczająca, a dla 11% osób jest ona niewystarczająca. Pozostałym mieszkańcom (35%), trudno udzielić jednoznacznej odpowiedzi na pytanie.

Wśród ankietowanych 21,00% mieszkańców przyznało, że w skład ich rodziny wchodzi osoba długotrwale chora. Mieszkańcy nie wymienili konkretnych chorób.

Większość respondentów uważa, że dostęp do opieki zdrowotnej w gminie jest wystarczający (69%). Odwrotnie twierdzi 31% ankietowanych osób. Mieszkańcy twierdzą, iż brakuje w ich gminie specjalistów na NFZ.

Mieszkańców poproszono również o wskazanie problemów, z jakimi borykają się osoby starsze w gminie. Ankietowani wskazywali na: samotność (68%), choroby (56%), a także brak opieki ze strony rodziny (37%).

REKOMENDACJE I PODSUMOWANIE

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu alkoholowego, narkotykowego, palenia papierosów oraz przemocy w rodzinie wśród **mieszkańców** Gminy Izabelin powinny polegać na:

- Rozwoju pracy socjalnej na rzecz mieszkańców, którzy są zagrożeni uzależnieniem od alkoholu oraz wdrażanie najnowszych sposobów pomocy tym osobom.
- Ankietowani mieszkańcy (łącznie 88,89%) deklarują, że ich **spożywanie alkoholu** w ciągu dnia, w którym go piją, przekracza standardową porcję alkoholu⁴. Jak najszybciej należy zacząć zapobiegać rozwijaniu się uzależnienia od alkoholu. Rekomenduje się tworzenie kampanii, które będą miały na celu informowanie mieszkańców, o tym jakie mogą być konsekwencje spożywania dużej ilości alkoholu. Warto zaproponować mieszkańcom, przychodzącym do Urzędu Gminy, Ośrodka Pomocy Społecznej, czy też innych instytucji, by wypełnili **test autodiagnozy**, który udostępniony jest przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA). Dzięki wypełnieniu testu, mieszkańcy będą mogli określić, czy np. są uzależnieni od spożywania alkoholu.

⁴ Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5%, w ok. 100ml wina o mocy 12% oraz w ok. 30ml wódki o mocy 40%, a picie o niskim poziomie ryzyka zakłada wypijanie 1-2 porcji w ciągu dnia. (Źródło: *Wikipedia*).

- Poleca się również szkolenie pracowników lecznictwa odwykowego, w zakresie doskonalenia zawodowego w tematyce o osobach uzależnionych od alkoholu. Szkolenia powinny odbywać się nie tylko wśród pracowników, lecz również kadra kierownicza powinna mieć wiedzę w zakresie reagowania i interwencji wobec mieszkańców uzależnionych lub stwarzających zagrożenie dla innych.
- W przypadku **prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu**, łącznie 18,06% mieszkańców przyznało, że kiedykolwiek taka sytuacja im się zdarzyła, a łącznie 39% badanych było kiedykolwiek świadkami sytuacji gdy ktoś prowadził samochód pod wpływem alkoholu. Dane te są ostrzeżeniem, ponieważ wiążą się nie tylko z łamaniem prawa, ale również stanowią bezpośrednie niebezpieczeństwo dla kierowców oraz społeczności lokalnej. By uniknąć takich zdarzeń na terenie gminy rekomenduje się aby Policja prowadziła szeroko zakrojone akcje prewencyjne, które będą związane z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu.
- Dodatkowo, warto rozpocząć cykl szkoleń eksperckich skierowanych do kierowców z zakresu bezpiecznej jazdy oraz organizować kampanie informacyjne dla mieszkańców w celu uświadomienia im o konsekwencjach związanych z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu poprzez różnego rodzaju akcje plakatowe, konkursy, czy też akcje ulotkowe na terenie gminy.
- Łącznie 5% mieszkańców Gminy Izabelin przyznało, że zażywali kiedykolwiek **narkotyki i substancje psychoaktywne**. Jest to mały procent w stosunku do pozostałej liczby mieszkańców, natomiast rekomenduje się prowadzenie warsztatów w placówkach leczenia uzależnień, Ośrodkach Pomocy Społecznej oraz innych organizacjach pomocowych.
- Rekomenduje się również szkolenia dla kadr – pracowników socjalnych, nauczycieli, terapeutów w zakresie pracy z osobami zażywającymi narkotyki w sposób okazjonalny lub szkodliwy, a także inwestycje w sprzęt i materiały, które będą podnosić umiejętności terapeutów.
- Mieszkańcy przyznają, że najczęściej na temat alkoholu i substancji psychoaktywnych znajdują informacje w **Internecie i telewizji** (13%). Warto zwrócić na to uwagę i dostosować się do współczesnego życia mieszkańców – udostępniać kampanie na stronach Internetowych bądź społecznościowych, a także działać w lokalnej telewizji. Duży odsetek mieszkańców (56%) nie zdobywa w ogóle informacji na ten temat, może to

świadczyć o tym, że nie są oni zainteresowani tym, jakie mogą być konsekwencje nadużywania tych substancji ponieważ nie zażywają ich.

- Rekomenduje się kontynuowanie działań mających na celu wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, czy też narkomanią.
- W przypadku **przemocy w rodzinie**, mieszkańcy przyznają, że zdarza się iż zostają oni osobom doświadczającą przemocy (6%). Rekomenduje się nawiązanie współpracy z przedstawicielami służb wymiaru sprawiedliwości. Do tego celu mogą posłużyć spotkania interdyscyplinarne oraz szkolenia dla wszystkich organizacji pomocowych. Dodatkowo, powinno się podnosić kompetencje służb wymiaru sprawiedliwości.
- Warto skorzystać z kwestionariusza oceny ryzyka „SafeLives”, (RIC - Risk Identification Checklist – Kwestionariusz oceny ryzyka).
- Przedstawiciele podmiotów biorących udział w procedurze „Niebieskie Karty” mogą skorzystać z plakatu, który jest udostępniony na stronie www.niebieskalinia.pl. Plakat, może pomóc również osobom, które są dotknięte problemem przemocy.
- Rekomenduje się organizowanie lokalnych kampanii społecznych, by przekazywać wiedzę osobom, które nigdy nie były ofiarami przemocy, aby mogły również mieć wiedzę na temat mechanizmów przemocy oraz były uświadomione o jej szkodliwości.
- Mieszkańcy powinni mieć dostęp do informacji na temat tego, z jakiej formy pomocy mogą skorzystać w przypadku uzależnień (nie tylko ich samych, ale też rodziny i bliskich).
- Rekomenduje się również przeprowadzenie warsztatów z różnych form samoobrony dla ofiar przemocy, zaś dla sprawców, należy zorganizować warsztaty z zachowań asertywnych oraz z poprawnej komunikacji, w celu nauczania ich kontroli nad własnym zachowaniem.
- Rekomenduje się stworzenie kampanii społecznej potępiającej różnego rodzaju dyskryminację, a jednocześnie propagującej tolerancję, empatię oraz aktywną pomoc ofiarom wykluczenia.
- W Gminie Izabelin 48% badanych mieszkańców przyznało, że zna wiele lub zna nieliczne rodziny, które są dotknięte ubóstwem. Rekomenduje się stworzenie form **pomocy dla osób ubogich**: zasiłki i świadczenia, mieszkania socjalne, zbiórki pieniędzy, ubrań, żywności.

- Także warto zaangażować szkołę oraz kadrę pedagogiczną w celu identyfikacji problemów finansowych w rodzinach uczniów oraz pomoc tym osobom (darmowe podręczniki, wyprawki szkolne, stypendia).
- Identyfikowanie osób pozostających bez zatrudnienia i pomoc im obejmującą pośrednictwo zawodowe, w tym szkolenia z poszukiwania pracy oraz wsparcie dla osób wchodzących lub powracających na rynek pracy.
- Organizowanie staży/praktyk zawodowych dla dorosłych, w celu podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, a także szkoleń z zakresu kompetencji kluczowych. Osoby, które mają mniejsze zasoby finansowe powinny mieć możliwość uzyskania dofinansowania przejazdów z miejsca zamieszkania do miejsca pracy, stażu lub praktyk zawodowych.
- Informowanie na temat realizowanych przez gminy działań mających na celu aktywizację zawodową i wyrównywanie szans na rynku pracy, powinny być rozpowszechniane wśród mieszkańców za pomocą broszur, ulotek i plakatów w miejscach publicznych, lokalnych mediach, prasie i Internecie.
- Poszerzenie oferty programów pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, starszych, niepełnosprawnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz stworzenie miejsc wsparcia i poradnictwa dla tych grup.
- Badani mieszkańcy uważają, że największymi problemami z jakimi borykają się **osoby starsze** to: samotność (68%), choroby (56%), a także brak opieki ze strony rodziny (37%). Rekomenduje się zwiększenie materialnej pomocy dla osób starszych oraz upowszechnienie wolontariatu – przygotowywanie wolontariuszy i zapewnianie im możliwości pracy w zakresie świadczenia pomocy osobom starszym, bezdomnym i zagrożonym ubóstwem.
- Zaleca się także zapewnianie osobom starszym, niepełnosprawnym i innym zagrożonym wykluczeniem społecznym form aktywnego spędzania czasu oraz włączania tychże osób w życie zawodowe i publiczne.
- Zaleca się przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych poprzez organizowanie akcji, kampanii mających na celu stworzenie pozytywnego obrazu późniejszej fazy życia, odejście od stereotypu stary = chory, a także rozwój świadomości społecznej na temat potencjału osób starszych.

- Rekomenduje się stworzenie kampanii społecznej potępiającej różnego rodzaju dyskryminację, a jednocześnie propagującej tolerancję, empatię oraz aktywną pomoc ofiarom wykluczenia.
- W przypadku **sprzedawców** rekomenduje się dalszą kontrolę sprzedaży alkoholu na terenie gminy. 45% badanych stwierdziło, że nigdy nie uczestniczyli oni w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.
- 55,56% badanych stwierdziło, że według **Ustawy o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi**, osobami, którym zabrania się sprzedaży alkoholu są: osoby nietrzeźwe, osoby niepełnoletnie i kobiety w ciąży. Jest to błędna odpowiedź, zatem rekomenduje się nakłanianie sprzedawców do czynnego uczestnictwa w szkoleniach organizowanych przez gminę oraz kontrola punktów sprzedaży po zorganizowanym szkoleniu.
- **Łącznie 5% badanych sprzedawców przyznało, że sprzedali raz lub kilka razy alkohol osobie nietrzeźwej.** Rekomenduje się przeprowadzenie badania w postaci tajemniczego klienta w sklepach, w których jest sprzedawany alkohol na terenie gminy, by skontrolować, w których punktach obsługi istnieje taki problem.

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu alkoholowego, narkotykowego, palenia papierosów oraz przemocy wśród **młodych mieszkańców (uczniów)** Gminy Izabelin powinny polegać na:

- Dalszym podejmowaniu działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne. Uczniowie i uczennice zapytane o to, do kogo zwróciliby się mając problem związany z uzależnieniami, między innymi wymienili nauczycieli, wychowawców klas, psychologów szkolnych. Realizując programy profilaktyczne kształtuje się kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków czy też przemocy.
- Zachowania ryzykowne są podejmowane przez młodzież często poza szkołą, gdzie nie daje to szkole możliwości wpływu na młodych ludzi – stąd ogromna rola rodziców, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań.
- Rekomenduje się rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Uczniowie powinni korzystać

z warsztatów psychologicznych, które mogłyby polegać m.in. na praktycznych ćwiczeniach pracy nad swoją samooceną i bardzo ważną w tym wieku – asertywnością.

- Poleca się zapewnienie warsztatów dla nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz osób pracujących w świetlicach.
- Rekomenduje się prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- W Gminie Izabelin, dziewczynki, które przyznały, że **spożywały kiedykolwiek alkohol**, po raz pierwszy spróbowały go we wczesnym wieku 8-10 lat (18,75%) oraz w wieku 11-13 lat (68,75%), chłopcy natomiast napili się alkoholu po raz pierwszy w wieku 8-10 lat (27,59%) oraz w wieku 11-13 lat (34,48%). Pomimo tego, że jest to mały procent wśród wszystkich ankietowanych uczniów (do picia alkoholu przyznało się jedynie 16 dziewczynek oraz 29 chłopców), zachęca się zatem wprowadzenie Programów Rekomendowanych w szkole. Programy te są rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) oraz mają na celu m.in. opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży. Na stronie www.programyrekomendowane.pl, są udostępnione wszelkie informacje i rodzaje programów. Dzięki nim można dostosować program do konkretnej grupy odbiorców (np. wieku dzieci).
- Uczniowie szkół oceniają, że **zdobywanie alkoholu na terenie gminy jest możliwe** (16,90% uczniów oraz 9,38% uczennic). Jest to sygnał dla Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, by zwiększyła kontrolę punktów sprzedaży alkoholu, w celu eliminacji miejsc, gdzie osoby niepełnoletnie mogą dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Nacisk powinien być kładziony również na każdorazowe sprawdzanie dowodu osobistego młodych klientów w razie próby zakupu alkoholu lub papierosów.
- Zaszczepieniu wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez organizowanie konkursów sportowych, obozów sportowych oraz ciekawych zajęć WF. Dodatkowo, poleca się rozmieszczenie w szkole plakatów o tematyce zdrowego stylu życia i korzyści z nim związanych.
- Rekomenduje się obserwacje uczniów, w celu zidentyfikowania problemu **narkotykowego** w szkole. Pomimo niewielkiego procentu młodych mieszkańców, którzy przyznali, że kiedykolwiek zażywali narkotyki i inne substancje psychoaktywne (1,41%

czyli 3 chłopców), poleca się organizowanie warsztatów dla kadry pracowniczej szkoły – przede wszystkim na temat tego, jak wykrywać objawy stosowania substancji psychoaktywnych. W tym celu, warto zajrzeć na stronę Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomani, gdzie możemy znaleźć przykłady objawów, które mogą wskazywać na odurzenie narkotykowe wśród dzieci i młodzieży.

- 41,52% chłopców oraz 46,95% dziewczynek (100 chłopców, 93 dziewczynek), przyznaje, że doświadczyło kiedykolwiek **przemocy psychicznej** oraz **przemocy fizycznej** (68,00% chłopców czyli 68 uczniów, 44,09% dziewczynek czyli 41 uczennic) ze strony innych osób. Rekomenduje się dostarczenie uczniom informacji, dotyczących tego, gdzie mogą szukać pomocy podczas, kiedy zostają ofiarą przemocy.
- Uczniowie, często w ankiecie wymieniają, że atrakcyjną formą działań profilaktycznych byłyby dla nich **zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą** (łącznie 52,61% badanych). Takie spotkania mają na celu uświadomienie dzieci i młodzieży o tym, jakie zachowania są aktem przemocy i jakie niosą za sobą konsekwencje psychiczne oraz fizyczne. Respondenci wskazywali również na **pogadanki z wychowawcą** (łącznie 69,86%), warto zatem zwrócić na ten fakt uwagę, i zaangażować wychowawców klas w prowadzenie lekcji profilaktycznych dla uczniów.
- Rekomenduje się skorzystanie z kwestionariusza **oceny ryzyka występowania przemocy** wobec dziecka oraz propozycja algorytmu postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie wobec dziecka. Powinno się go rozpowszechnić wśród pracowników oświaty oraz tych, którzy pracują bezpośrednio z dziećmi.

6. POZYCJA STRATEGICZNA GMINY IZABELIN

6.1. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),

3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

ANALIZA SWOT

OGÓLNA SYTUACJA NA TERENIE GMINY			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Działalność Domu Seniora – budynek i wyposażenie . 2. Baza oświatowa- wyposażenie oraz miejsce dla wszystkich dzieci. 3. Baza kulturalna – nowoczesny budynek, sala koncertowa. 4. Wystarczająca liczba osób zatrudnionych w jednostkach oświatowych i kultury. 5. Dobrze działająca komisja rozwiązywania problemów alkoholowych. 6. Programy profilaktyczne dot. ochrony zdrowia.	6 6 6 6 5 4	1. Siedziba GOPS- II piętro , utrudniony dostęp dla osób niepełnosprawnych oraz rodzin z dziećmi. 2. Ośrodek zdrowia – mało specjalistów, brak rehabilitacji. 3. Brak aktualnych informacji na stronie internetowej ośrodka zdrowia. 4. Mało informacji dot. działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i przemocy. 5. Brak świetlicy, miejsc spotkań dla młodzieży (kawiarenka, tenis stołowy, sala prób zespołu itd.) 6. Nie wszyscy nauczyciele zwracają uwagę na potrzeby dzieci i ich rodzin (identyfikacje problemów w domu i zgłaszanie ich GOPS)	4 3 4 5 4 4
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Kultura – budowanie sceny letniej i amfiteatru. 2. Kontrakt z NFZ w Ośrodku Zdrowia na usługi specjalistyczne. 3. Więcej informacji o działaniach komisji p. alkoholizmowi. 4. Aktywizacja OSP w sferze społecznej.	6 4 5 4	1. Brak środków/ niedofinansowanie zadań. 2. Brak wyspecjalizowanej kadry. 3. Obniżenie jakości usług i przez to brak zainteresowania mieszkańców korzystania z usług na terenie gminy.	4 4 4

POMOC SPOŁECZNA, POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM STARSZYM ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Wysokie kompetencje i umiejętności kadry pracowniczej.	6	1. Duże obciążenie zawodowe pracowników pomocy społecznej spowodowane brakami kadrowymi oraz różnorodnością problemów klientów oraz rozległością adresowanych dla pracowników socjalnych zadań.	6
2. Chęć dalszego kształcenia i poszerzania wiedzy pracowników Ośrodka.	5	2. Brak superwizji.	6
3. Współpraca z Policją, Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innymi jednostkami działającymi na terenie gminy .	6	3. Mała liczba organizacji pozarządowych działających w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnościami.	5
4. Wdrażanie inicjatywy lokalnego wolontariatu w Gminie Izabelin.	4	4. Braki kadrowe w grupie opiekunów osób starszych i chorych.	5
5. Wdrażanie i realizacja programów opiekuńczo-wspierających dla osób starszych, niepełnosprawnych i samotnych.	4	5. Występowanie nowych problemów społecznych np. fonoholizm, cyberprzemoc.	6
6. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” oraz grup wsparcia dla osób współuzależnionych i ofiar przemocy.	6	6. Roszczeniowe postawy klientów w pomocy społecznej.	5
7. dzienny Dom Senior +.	6	7. Zbyt mała ilość mieszkań socjalnych na terenie gminy.	6
8. Duża liczba organizacji pozarządowych.	5	8. Brak osób do świadczenia usług dla osób z niepełnosprawnością w tym asystentów osoby niepełnosprawnej.	6
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Wzrost świadomości społeczeństwa na temat problemu niepełnosprawności.	5	1. Starzenie się mieszkańców (starzejące się społeczeństwo).	6
2. Wzrost dostępności do informacji (internet, telefonia komórkowa).	5	2. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych.	5
3. Możliwość nawiązania współpracy z organizacjami pozarządowymi.	4	3. Negatywny wpływ mediów na młodzież.	5
	5		

4. Wspieranie działań wolontariatu jako sposobu na rozwiązywanie problemów społecznych.	5		
5. Tworzenie innowacyjnych programów mających na celu wsparcie samorządów w rozwiązywaniu ww. zadań.	5		
6. Funkcjonowanie aktywnego systemu wsparcia seniorów.			

PROBLEM UBÓSTWA W GMINIE IZABELIN			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Zasoby kadrowe pomocy społecznej o wysokich kwalifikacjach.	6	1. Brak współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie walki z ubóstwem.	2
2. Zasoby finansowe Gminy.	5	2. Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego.	4
3. Współpraca GOPS z Urzędem Pracy.	5		
4. Współpraca GOPS z przedszkolami i szkołami na terenie gminy Izabelin.	5		
5. Realizacja programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”.	6		
6. Współpraca GOPS z lokalem gastronomicznym - możliwość zapewnienia osobie potrzebującej jednego gorącego posiłku dziennie.	6		
7. Zasoby odzieżowe.	6		
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Realizacja programów profilaktycznych ograniczających problem ubóstwa.	6	1. Niski stopień motywacji do podjęcia pracy (ubodzy otrzymują pomoc finansową, które demotywują ich do podjęcia zatrudnienia).	4
		2. Wzrost przestępczości.	4
		3. Zubożenie społeczeństwa powodujące patologie społeczne.	4

PROBLEM SIEROCTWA W GMINIE IZABELIN			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Aktywność służb społecznych w reagowaniu na problemy dziecka i rodzin.	6	1. Występowania zjawisk patologicznych w rodzinach biologicznych.	5
2. Regularne spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego	6	2. Wzrost bezradności opiekuńczo- wychowawczych u rodziców.	5
3. Funkcjonowanie placówek opiekuńczo- wychowawczych na terenie Powiatu.	6	3. Wzrost przemocy w rodzinach i przestępczości rodziców.	5
4. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (w tym możliwość korzystania przez mieszkańców Gminy Izabelin z organizowanych warsztatów umiejętności wychowawczych).	6	4. Brak mieszkań dla usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo- wychowawczych na terenie gminy.	6
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Wzrost liczby poradnictwa rodzinnego.	5	1. Możliwe zaburzenia życia emocjonalnego polegające na występowaniu zahamowań utrudniających nawiązywanie i utrzymywanie przez dzieci więzi emocjonalnych.	5
PROBLEM BEZRADNOŚCI W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO, ZWŁASZCZA W RODZINACH NIEPEŁNYCH LUB WIELODZIELNYCH W GMINIE IZABELIN			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (w tym możliwość korzystania przez mieszkańców Gminy Izabelin z organizowanych warsztatów umiejętności wychowawczych).	6	1. Wyuczona bezradność osób i rodzin.	5
2. Działalność asystenta rodziny.	6	2. Brak grup samopomocowych i grup wsparcia – w tym rodzin wspierających.	6
3. Współdziałanie z Zespołem Interdyscyplinarnym.	5	3. Niechęć rodzin do korzystania z zewnętrznej pomocy.	4
		4. Stereotypowe podejście, iż sprawy rodzinne są prywatne.	4
			6

4. Współpraca z Policją, Szkołami i Przedszkolami oraz Sądem. 5. Wsparcie psychologiczne i prawne z GOPS. 6. Współpraca z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną. 7. Bezpłatna wypożyczalnia strojów na bal przebierańców dla dzieci będąca w zasobach GOPS.	6 6 5 6	5. Duże obciążenie pracowników socjalnych zadaniami administracyjnymi. 6. Niewystarczające umiejętności opiekuńczo-wychowawcze i społeczne rodziców.	4
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Działalność profilaktyczno- ochronna dla mieszkańców gminy. 2. Odbudowywanie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny wobec dzieci – poprzez realizowanie warsztatów umiejętności wychowawczych. 3. Pomoc specjalistów w nauczaniu rodziców konstruktywnych rozwiązywać konfliktów i kryzysów w rodzinie. 4. Organizacja grup wsparcia.	5 5 5 5	1. Występowanie nowych problemów społecznych wśród dzieci i młodzieży np. fonoholizm, cyberprzemoc. 2. Negatywne wpływy subkultur. 3. Stereotypy nt. osób korzystających ze wsparcia OPS. 4. Dziedziczenie wyuczonej bezradności.	6 3 4 4
PROBLEM BEZDOMNOŚCI W GMINIE IZABELIN			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Aktywność działania jednostek pomocowych tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. 2. Możliwość skorzystania z poradnictwa psychologicznego oraz prawnego. 3. Zadowolająca współpraca z Urzędem Pracy.	5 6 5	1.Brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności 2. Niechęć osób bezdomnych do pomocy instytucjonalnej. 3. Mała ilość lokali socjalnych. 4. Brak grup wsparcia dla osób bezdomnych. 5. Brak systemu pomocy doraźnej (ogólnodostępne kuchnie, łaźnie, jadalnie). 6. Brak noclegowni, ogrzewalni oraz schroniska. 7. Brak możliwości skorzystania z mediacji rodzinnych (częste konflikty rodzinne w omawianej grupie społecznej)	5 5 6 6 6 6 6

SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się osobami bezdomnymi.	5	1. Negatywne nastawienie społeczeństwa do grupy osób bezdomnych. 2. Rozwój uzależnień krzyżowych.	5 5
PROBLEM DŁUGOTRWAŁEJ LUB CIĘŻKIEJ CHOROBY (NIESAMODZIELNOŚCI) W GMINIE IZABELIN			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Wdrażanie i realizacja programów opiekuńczo-wspierających dla osób chorych i niesamodzielnych.	5	1. Społeczeństwo starzejące się.	6
2. Działalność Dziennego Domu Senior + (w tym świadczenie usług bytowych i zapewnienie opieki)	6	2. Braki kadrowe w grupie opiekunów osób starszych i chorych.	6
3. Profesjonalnie przygotowana kadra w dziedzinie spraw osób starszych.	6	3. Problem z dostępnością , długi czas oczekiwania na miejsce w Zakładach Opiekuńczo- Lecznicznych.	6
4. Wdrażanie inicjatywy lokalnego wolontariatu.	4	4. Brak Domów Pomocy Społecznej na terenie Gminy.	6
5. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.	4	5. Wysoki koszt pobytu w Domach Pomocy Społecznej oraz brak miejsc.	6
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Wspieranie działań wolontariatu jako sposobu na rozwiązywanie problemów społecznych.	6	1. Niechęć młodych ludzi do pracy wolontariackiej.	4
2. Wzrost płac dla opiekunów osób starszych i chorych.	5	2. Wzrost kosztów leczenia.	6
3. Stworzenie placówek pobytu całodobowego.	5	3. Wzrastająca liczba osób samotnych.	5
PROBLEM BEZROBOCIA W GMINIE IZABELIN			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Zaangażowanie pracowników GOPS i PUP na rzecz problemu bezrobocia.	6	1. Niski poziom kwalifikacji osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem.	5

2. Bliskość aglomeracji miejskiej.	5	2. Niechęć do zdobywania nowych kwalifikacji/umiejętności.	5
3. Swobodny dostęp do transportu publicznego (łatwiejszy dojazd do miejsca pracy oddalonego od miejsca zamieszkania).	5	3. Często brak wzorców rodzinnych dotyczących kształcenia, zdobycia wykształcenia.	4
4. Możliwość wykorzystania kontraktu socjalnego w pracy w osobą bezrobotną.	6	4. Mała liczba dużych zakładów pracy w gminie.	4
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Współpraca z sąsiednimi gminami, powiatem.	5	1. Mała ilość pomocy aktywnej oferowana przez GOPS i PUP.	4
2. Wzrost przedsiębiorczości.	5	2. Niski stopień motywacji do podjęcia pracy (bezrobotni otrzymują pomoc finansową, które demotywują ich do podjęcia pracy).	4
3. Nowe miejsca pracy w gminie.	5	3. Niechęć przedsiębiorców do inwestowania.	4
PROBLEM ALKOHOLIZMU LUB NARKOMANII W GMINIE IZABELIN			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Działanie placówek pomocowych tj. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	6	1. Marginalizacja osób uzależnionych.	5
2. Podstawa finansowa (wysoki budżet Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz wpływy z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych).	6	2. Niewystarczające warunki lokalowe miejsca pracy Gminnej Komisji oraz Punktu Konsultacyjnego.	6
3. Wykwalifikowana kadra osób współpracujących z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi.	5	3. Obniżenie wieku inicjacji alkoholowej/ narkotykowej.	6
4. Zadowolająca współpraca ze szkołami w zakresie profilaktyki.	5	4. Małe zainteresowanie programami profilaktycznymi dla dzieci w gminnym przedszkolu.	5
4. Oddziaływania profilaktyczne na dzieci i młodzież ze środowisk zagrożonych oraz finansowanie działalności świetlicy wychowawczej.	5	5. Brak oferty profilaktycznej dla wysokofunkcjonujących alkoholików.	6
		6. Brak możliwości konsultacji z psychologiem klinicznym i psychiatrą.	6
		7. Wszechobecna reklama napojów alkoholowych oraz łatwiejszy dostęp do narkotyków.	6
			5

5. Oddziaływania profilaktyczne względem osób dorosłych w wieku 40+ poprzez kampanie społeczną „Izabelin bez przemocy”.	5	8. Zwiększająca się liczba przemocy związana z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków.	6
6. Współpraca z gminnymi jednostkami i specjalistami.	5	9. Wzrost spożycia alkoholu.	
7. Oferta pomocowa dla osób uzależnionych i współuzależnionych tj. działanie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych lub współuzależnionych.	5		
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Planowanie powstania Gminnego Centrum Zdrowia Psychicznego (nazwa nie ustalona) w ramach którego GKRPA dostanie nową siedzibę.	6	1. Brak możliwości pełnej diagnozy wszystkich mieszkańców gminy Izabelin.	5
2. Powstanie Gminnego Centrum Zdrowia Psychicznego zapewni łatwiejszy dostęp do konsultacji specjalistycznych i terapii.	6		
3. Opracowanie kampanii połączenia sztuki z profilaktyką uniwersalną , uzależnieniem i przemocą.	6		
PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W GMINIE IZABELIN			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Wysokie kwalifikacje i kompetencje kadry zatrudnionej w placówkach działających w obszarze pomocy osobom z niepełnosprawnością.	6	1. Brak badań i diagnozy dotyczącej problematyki osób z niepełnosprawnością.	5
2. Działanie na terenie Gminy Izabelin Ośrodka Szkolno- Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych.	6	2. Brak osób do świadczenia usług dla osób z niepełnosprawnością w tym asystentów osoby niepełnosprawnej.	6
3. Duża wiedza pracowników GOPS w zakresie możliwości wsparcia osób niepełnosprawnych ze środków zewnętrznych (PFRON).	5	3. Mała liczba organizacji pozarządowych działających w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnościami.	5
	6	4. Niedostateczna baza rehabilitacyjna.	5
			6

4. Sprzęt i przedmioty ortopedyczne będące w zasobach GOPS i możliwość ich wypożyczenia mieszkańcom gminy 5. Zadowolająca współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izabelinie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.	6	5. Brak kampanii informacyjnych dot. integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich dyskryminacji. 6. Niedostosowanie budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych.	4
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Wzrost świadomości społeczeństwa na temat problemu niepełnosprawności.	5	1. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych.	6
2. Wzrost dostępności do informacji (internet, telefonia komórkowa).	5	2. Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych i ich rodzin.	4
3. Możliwość nawiązania współpracy z organizacjami pozarządowymi.	5		
4. Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.			

KULTURA I SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Baza instytucjonalna – CKI, Dom Seniora 2. Zasoby osobowe – ilość osób pracujących lub działających na rzecz rozwiązywania problemów	6 3	1. Dostępność do usług Centrum Kultury Izabelin	2
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Zasoby osobowe – zatrudnienie wykwalifikowanej kadry lub zawarcie umów na świadczenie usług edukacyjnych w danej dziedzinie.	4	1. Niskie zainteresowanie proponowaną tematyką zajęć.	4

6.2. Perspektywna wizja sposobów rozwiązywania problemów społecznych

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności Gminy Izabelin określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie:

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

- Współpraca władz lokalnych z placówkami edukacyjnymi w celu podjęcia działań profilaktycznych zmniejszających lub niwelujących uzależnienia
- Stworzenie świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży nieradzącej sobie z emocjami oraz problemami w rodzinie
- Aktywizacja społeczności lokalnej mająca na celu wypracowanie postaw prospołecznych.
- Utworzenie miejsca aktywności lokalnej.
- Zwiększenie znaczenia i kompetencji sołectwa.
- Kampania informacyjna dot. problemów społecznych
- Szkolenie wolontariuszy do pracy z mieszkańcami – psychologiczne, środowiskowe, etc.
- Baza wolontariuszy
- Stworzenie miejsc spotkań dla młodzieży (świetlica);
- Orkiestra strażacka;
- Wykorzystanie sal w budynkach OSP na działalność społeczną np. spotkania mieszkańców.
- Angażowanie dzieci i młodzieży w organizację inicjatyw o charakterze kulturalnym i prozdrowotnym.
- Wolontariat.
- Utworzenie grup wsparcia seniorów oraz innych osób potrzebujących wsparcia.
- Organizowanie w Centrum Kultury zajęć spektakli, koncertów, spektakli, warsztatów.
- Telefon interwencyjny dla osób, w nagłej potrzebie i trudnej sytuacji zdrowotnej
- Wzmacnianie poczucia odpowiedzialności za swoje środowisko lokalne poprzez aktywizację społeczności lokalnej.
- Realizacja kampanii społecznych poruszających istotne dla społeczności lokalnej tematy – wynikające z diagnozy środowiska lokalnego.
- Prowadzenie zajęć edukacyjno- kulturowych , tanecznych, plastycznych dla dzieci przez CK Izabelin.
- Wspieranie przez gminę zajęć dodatkowych oraz świetlicy dla dzieci w szkołach.
- Klub senior – vigor , bądź uniwersytet trzeciego wieku.
- Promocja gminy o zakresie profilaktyki zdrowotnej, zdrowego trybu życia mieszkańców gminy.
- Realizacja projektów/ działań informacyjnych oraz promujących zdrowy styl życia.

- Wspomaganie postaw prozdrowotnych i zdrowego stylu życia, realizacja kampanii społecznych wzmacniających odpowiedzialność za swoje zdrowie.
- Aktywizacja społeczności lokalnej mająca na celu wypracowanie postaw prospołecznych

**POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE, POMOC OSOBOM
NIEPEŁNOSPRAWNYM I STARSZYM**

- Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych. Kontakt telefoniczny, osobisty, zakupy, odwiedziny, transport na wydarzenia w CKI i Domu Seniora oraz Świetlicy.
- Przemoc w rodzinie: wsparcie psychologa, pomoc prawna, terapia, miejsce do przebywania dla oprawcy do czasu ustalenia dalszych kroków zabezpieczających ofiary przemocy.
- Pracownicy GOPSu: znajomość obowiązującego prawa, oferty dofinansowań dla niepełnosprawnych i aktywne informowanie o tym osób zainteresowanych.
- Oferta wolontariatu, opieki krótkoterminowej (np. na godzinę nad osobami niepełnosprawnymi)
- Odczarowanie wizerunku GOPSu – otwarcie się na wszystkich ludzi, nie tylko na tych z problemami alkoholowymi
- Dostosowanie budynków gminnych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Tworzenie możliwości aktywnego i ciekawego uczestniczenia osób starszych w życiu gminy.
- Ćwiczenia asertywnego zachowania, a także wzmacnianie poczucia własnej wartości dla osób doświadczających przemocy.
- Szkolenia, dla osób potrzebujących, z umiejętności kontrolowania zachowań agresywnych (Trening Zastępowania Agresji dostosowany do wieku uczestników).
- Zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży odpowiedni do wieku na temat agresji.
- Szeroko zakrojone działania informacyjne o możliwości udziału w programach korekcyjnych dla osób stosujących przemoc.
- Informowanie o działających grupach wsparcia dla ofiar przemocy
- Spotkania informacyjne ze sprawcami, o konsekwencjach stosowania przemocy.
- Zmiana siedziby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na poziom umożliwiający wejście osobom z niepełnosprawnością.
- Przeprowadzenie okresowej diagnozy problemów osób niepełnosprawnych.
- Aktualizacja bazy danych osób niepełnosprawnych.
- Realizacja programu aktywności lokalnej.
- Podnoszenie kwalifikacji pracowników GOPS zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych.
- Wspieranie tworzenia i funkcjonowanie lokalnych grup wsparcia.
- Inicjowanie interdyscyplinarnych form współpracy na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Kontakt z sołtysami i uzyskiwanie od nich informacji o osobach potrzebujących pomocy - działania skierowane na zwiększanie empatii sąsiedzkiej (zwłaszcza zjawisk przemocy domowej).

- System pomocy sąsiedzkiej.
- Przeprowadzanie diagnozy oraz wsparcie psychologiczne dzieci i młodzieży;
- Stworzenie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- Organizacja bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych i wyjazdów dla dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej lub dotkniętych problemem uzależnienia lub przemocy;
- Organizacja treningów umiejętności wychowawczych dla rodziców,
- Wspieranie osób niepełnosprawnych – według potrzeb;
- Angażowanie młodzieży w działania na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych.
- Funkcjonowanie poradni psychologicznej dla mieszkańców gminy znajdujących się w trudnej sytuacji osobistej, życiowej.

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- Utworzenie grupy wsparcia AA oraz terapii dla osób zagrożonych alkoholizmem lub narkomanią;
- Ćwiczenia asertywnego zachowania, nauka odmawiania oraz wzmacnianie poczucia własnej wartości;
- Informowanie o działających grupach wsparcia dla osób współuzależnionych;
- Informowanie o możliwościach podjęcia psychoterapii dla członków rodzin osób uzależnionych (DDA, Alateen);
- Edukacja w zakresie konsekwencji nadużywania alkoholu oraz przyjmowania narkotyków wśród dzieci i młodzieży w gminnym placówkach oświatowych;
- Działania profilaktyczne – warsztaty dla rodziców – jak rozpoznać, oznaki przyjmowania narkotyków / picia alkoholu;
- Pomoc psychologiczna i psychiatryczna dla młodzieży;
- Wspieranie rozwoju leczenia odwykowego poprzez zakup dodatkowych programów profilaktycznych, terapeutycznych wychodzących poza kontrakt z NFZ (grupy wsparcia, grupy terapeutyczne dla osób współuzależnionych i uzależnionych, DDA, treningi umiejętności zachowań.).
- Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących na rzecz pomocy rodzinom z problemem alkoholowym.
- Przygotowanie kampanii mającej na celu zwiększenie świadomości społecznej nt. szkodliwości alkoholu oraz tytoniu;
- Współpraca środowisk nauczycielskich w zakresie profilaktyki uzależnień;

- Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych - powinny dotyczyć wszelkich zachowań ryzykownych oraz obejmować dzieci i młodzież oraz ich rodziców i opiekunów.
- Współpraca z poradniami leczenia uzależnień.
- Informowanie o dyżurach – reklamowanie, rozpowszechnianie wśród mieszkańców jako możliwość rozmowy, a nie punkt AA;
- Informacje z ambony do parafian na temat grup wsparcia i działaniach na rzecz wsparcia osób współuzależnionych;
- Lokalne kampanie społeczne, otwarte na młodzież, nowoczesne, skierowane do osób, które mogą mieć problem;
- Powiększanie kanałów informacyjnych o działania profilaktyczne
- Więcej działań rozwijających aktywność fizyczną dzieci\
- Pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym (terapia, grupy wsparcia), organizacja zajęć pozalekcyjnych/wyjazdów dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia, realizacja działań o charakterze profilaktycznym dotyczących problemów uzależnienia nie tylko od substancji psychoaktywnych, ale także uzależnień behawioralnych, które obecnie są dużym problemem;
- Wsparcie finansowe oraz psychologiczne dla osób i rodzin dotkniętych ww. problemem.

Z powyższych oczekiwań co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych można sformułować cel nadrzędny strategii.

Wysoka jakość życia mieszkańców Gminy Izabelin, życie wolne od zagrożeń, zintegrowana społeczność, dostępna profesjonalna pomoc społeczna i terapeutyczna, aktywne i zintegrowane grupy społeczne, samorealizujące się w działaniach prospołecznych i kulturalnych.

Cel ten jest syntetyczną i skróconą wersją myśli, które zawarte są w wizji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Izabelin na lata 2020- 2026. Jest to hasłowe wyrażenie wizji rozwoju społecznego mieszkańców Gminy Izabelin.

Wizja jest określeniem takiego obrazu Gminy Izabelin, jaki chcieliby osiągnąć za 10 lat mieszkańcy tego obszaru– uczestnicy procesu planowania. Wizja określa dążenie w sposób bardzo ogólny.

Gmina Izabelin jest miejscem przyjaznym dla jego mieszkańców, umożliwiającym:

- *profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy socjalne i bytowe, wspierającą wzmocnienie własnych zasobów osób potrzebujących pomocy, sprzyjającą rozwojowi potencjału osobowego i społecznego,*
- *nowoczesną edukację, przyjazną różnym grupom wiekowym oraz osobom niepełnosprawnym, umożliwiającą ustawiczne kształcenie w zależności od wieku i potrzeb,*
- *integrację społeczności lokalnej, profesjonalną i efektywną pomoc w sytuacji zagrożeń związanych z dysfunkcją spowodowaną nadużywaniem substancji psychoaktywnych.*

6.3. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja

6.3.1. Cele strategiczne

Po uzyskaniu akceptacji społecznej wizji Strategii, do której będzie dążyć społeczność lokalna w wyniku wdrażania strategii. **Po przeprowadzeniu diagnozy problemów społecznych oraz diagnozy prospektywnej przystąpiono do ustalenia priorytetów, celów strategicznych.** Uczestnicy prac nad strategią ustalili je w następującym zakresie:

Cele strategiczne określono dla trzech obszarów:

1. Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej,
2. Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym,
3. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Uwzględniając wyniki analizy SWOT, analizy potencjałów wypracowano następujące cele strategiczne:

1. dla obszaru „Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej”

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy. Dostęp do kształcenia ustawicznego, sprzyjanie działaniom kulturotwórczym.

2. dla obszaru „Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym”

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców, zachęcająca do samorealizacji i wsparcia dla innych.

3. dla obszaru „Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii”

Skuteczne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii. Efektywny system przeciwdziałania nadużywaniu środków psychoaktywnych.

Realizacja tych celów odbywać się będzie poprzez realizację celów szczegółowych w poszczególnych latach. Cele szczegółowe i działania realizacyjne przedstawione zostaną w kolejnych rozdziałach.

Źródłem sformułowanych poniżej szczegółowych celów strategicznych oraz działań strategicznych jest wynik ustaleń uczestników prac nad strategią i są skorelowane z wynikami analizy SWOT, badań problemów społecznych, oczekiwań realizacyjnych wyrażonych w ankietach prospektywnych.

6.3.2. Cele szczegółowe i ich realizacja

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

CEL GŁÓWNY

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy. Dostęp do kształcenia ustawicznego, sprzyjanie działaniom kulturotwórczym społeczeństwa.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- nowoczesny system oświaty,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej, sportowej i kulturalnej,
- wyrównywanie szans rozwojowych u dzieci i młodzieży i osób starszych.

DZIAŁANIA STRATEGICZNE:

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Współpraca władz lokalnych z placówkami edukacyjnymi w celu podjęcia działań profilaktycznych zmniejszających lub niwelujących uzależnienia	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
2	Stworzenie świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży nieradzącej sobie z emocjami oraz problemami w rodzinie	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Utworzenie świetlicy	Gmina Izabelin
3	Kampania informacyjna dot. problemów społecznych	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
4	Promowanie wolontariatu. Utworzenie bazy wolontariuszy. Szkolenie wolontariuszy do pracy	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin

	z mieszkańcami – psychologiczne, środowiskowe, etc.				
	Wykorzystanie sal w budynkach OSP na działalność społeczną np. spotkania mieszkańców	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
	Angażowanie dzieci i młodzieży w organizację inicjatyw o charakterze kulturalnym i prozdrowotnym	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
	Utworzenie grup wsparcia seniorów oraz innych osób potrzebujących wsparcia.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
	Organizowanie w Centrum Kultury zajęć spektakli, koncertów, spektakli, warsztatów.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
	Realizacja projektów/ działań informacyjnych oraz promujących zdrowy styl życia.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin

**POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE, POMOC OSOBOM
NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM STARSZYM**

CEL GŁÓWNY

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców, zachęcająca do samorealizacji i wsparcia dla innych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych klientów pomocy społecznej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Ośrodka Pomocy Społecznej,
- wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- promocja samorealizacji, przedsiębiorczości, wolontariatu, grupa wsparcia.

DZIAŁANIA STRATEGICZNE:

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \\ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
2	Wsparcie psychologa, pomoc prawna, terapia, miejsce do przebywania dla oprawcy do czasu ustalenia dalszych kroków zabezpieczających ofiary przemocy w rodzinie.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Utworzenie świetlicy	Gmina Izabelin
3	Oferta wolontariatu, opieki krótkoterminowej (np. na godzinę nad osobami niepełnosprawnymi)	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
4	Dostosowanie budynków gminnych do potrzeb osób niepełnosprawnych	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin

5	Tworzenie możliwości aktywnego i ciekawego uczestniczenia osób starszych w życiu gminy.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
6	Przeprowadzenie okresowej diagnozy problemów osób niepełnosprawnych.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
7	Aktualizacja bazy danych osób niepełnosprawnych.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
8	Inicjowanie interdyscyplinarnych form współpracy na rzecz osób niepełnosprawnych.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
9	Funkcjonowanie poradni psychologicznej dla mieszkańców gminy znajdujących się w trudnej sytuacji osobistej, życiowej.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

CEL GŁÓWNY

Skuteczne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii. Efektywny system przeciwdziałania nadużywaniu środków psychoaktywnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- profesjonalna pomoc terapeutyczno – rehabilitacyjna,
- racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa,
- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- promocja zdrowego stylu życia.

DZIAŁANIA STRATEGICZNE:

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \\ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
2	Wsparcie psychologa, pomoc prawna, terapia, miejsce do przebywania dla oprawcy do czasu ustalenia dalszych kroków zabezpieczających ofiary przemocy w rodzinie.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Utworzenie świetlicy	Gmina Izabelin
3	Oferta wolontariatu, opieki krótkoterminowej (np. na godzinę nad osobami niepełnosprawnymi)	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
4	Dostosowanie budynków gminnych do potrzeb osób niepełnosprawnych	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin

5	Tworzenie możliwości aktywnego i ciekawego uczestniczenia osób starszych w życiu gminy.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
6	Przeprowadzenie okresowej diagnozy problemów osób niepełnosprawnych.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
7	Aktualizacja bazy danych osób niepełnosprawnych.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
8	Inicjowanie interdyscyplinarnych form współpracy na rzecz osób niepełnosprawnych.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin
9	Funkcjonowanie poradni psychologicznej dla mieszkańców gminy znajdujących się w trudnej sytuacji osobistej, życiowej.	2020 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba inicjatyw	Gmina Izabelin

7. SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

W celu sprecyzowania zarządzania realizacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych należało odpowiedzieć na następujące pytania:

- a) kto będzie odpowiedzialny za koordynację procesu wdrażania dokumentu?
- b) jak często i jakimi sposobami będzie odbywać się ocena jego realizacji?
- c) w jaki sposób i w jakim trybie będzie dokonywana korekta/aktualizacja strategii?

Opracowując niniejsze „wytyczne” kierowano się założeniem, że proces tworzenia oraz wysiłek wdrażania strategii muszą być oparte na tej samej podstawie – partycypacji społecznej. A zatem, w naturalny sposób zaangażowanie oraz nabyte doświadczenie członków zespołu zadaniowego oraz osób uczestniczących w warsztatach planowania strategicznego powinny zostać wykorzystane na etapie wdrażania strategii.

Podmioty zarządzające realizacją strategii

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a) Wójt Gminy – wykonuje uchwały Rady Gminy i budżet Gminy przy pomocy Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych (JST); odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii;
- b) Rada Gminy – organ stanowiący; uchwała budżet; pełni nadzór nad realizacją strategii;
- c) doradcy – środowisko odpowiedzialne za doradztwo oraz opiniowanie, stanowiące zarazem forum wymiany doświadczeń i pomysłów na rozwój społeczny gminy.

Instrumenty realizacji Strategii

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na

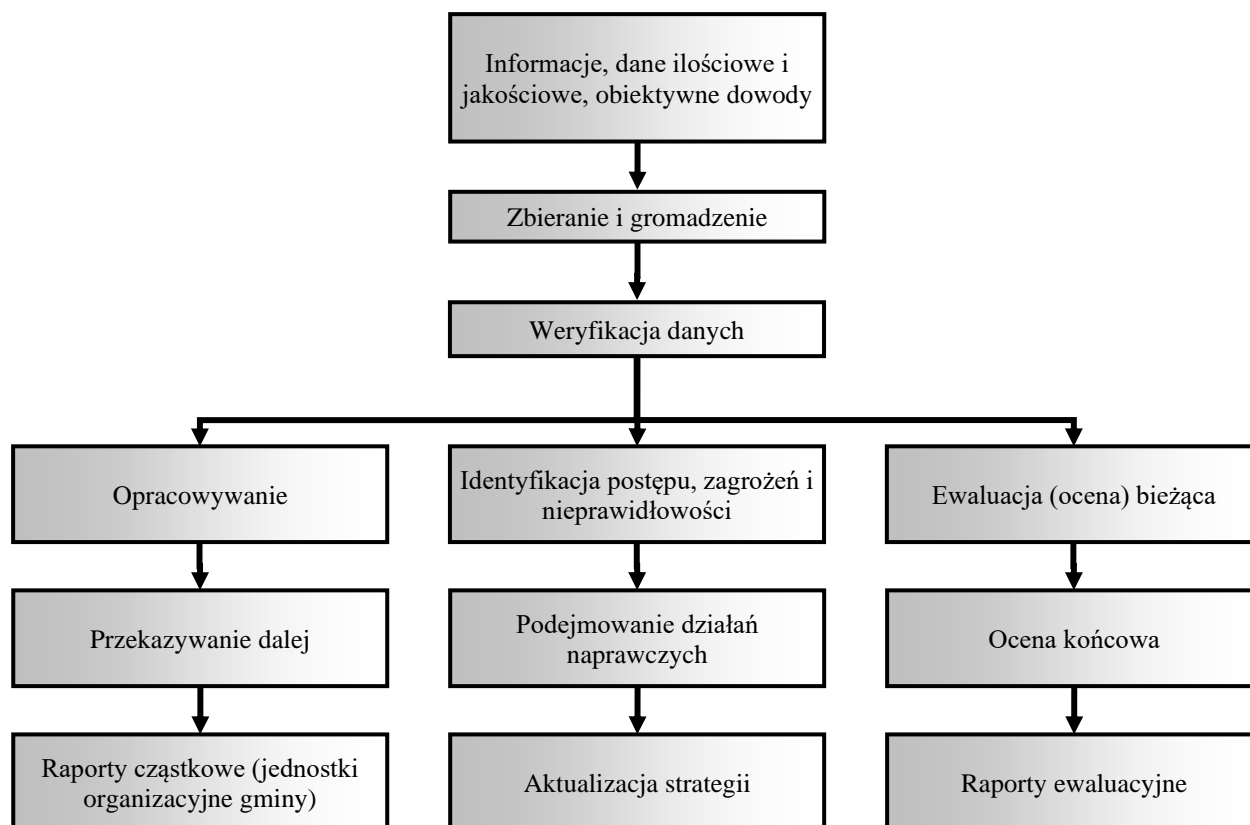
dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych. Trzeba stwierdzić, że poziom dochodów własnych gminy nie wystarcza w stosunku do realizowanych zadań oraz potrzeb społecznych, niezbędny jest zatem sprawnie funkcjonujący mechanizm zasilania zewnętrznego budżetu.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

Monitoring i ocena wdrażania strategii

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Przebieg procesu monitoringu i ewaluacji (oceny) postępów we wdrażaniu Strategii przedstawia poniższy schemat.

Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będą raporty roczne realizacji zadań opracowywane przez Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii. Raporty będą sporządzane **do końca lutego roku** następującego po roku sprawozdawczym, którego dany raport dotyczy, w oparciu o sprawozdania (raporty cząstkowe) jednostek organizacyjnych gminy z realizacji wyznaczonych dla nich zadań oraz wszelkie dane uzyskane od podmiotów publicznych oraz prywatnych zaangażowanych w politykę społeczną, w tym w szczególności od organizacji pozarządowych i kościelnych działających w sferze pożytku publicznego. Raporty co dwa lata będą pełniły zarazem funkcję raportów ewaluacyjnych.

Raporty przewodniczący Zespołu przekazuje Wójtowi Gminy, który następnie przedstawia Radzie Gminy informację o stanie wdrażania strategii. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji Strategii, Wójt wspólnie z Zespołem ds. Wdrażania i Monitorowania podejmuje działania naprawcze, modyfikując plany operacyjne Gminy.

Aktualizacja strategii

Przeglądy aktualizacyjne Strategii będą odbywały się **co 3 lata**. Każdorazowo będzie to cykl prac analogicznych do procesu tworzenia gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, poprzedzonych analizą zmian następujących w otoczeniu społeczno-gospodarczym

(np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych) oraz oceną postępów w realizacji Strategii, w tym poziomu zadowolenia lokalnej społeczności z podjętych działań w sferze polityki społecznej. Następnie na warsztatach ze społecznością, na podstawie zebranych materiałów (dane statystyczne, ankiety, sondaże opinii publicznej) i wyników monitoringu Strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.

8. ZESTAWIENIE TABEL, WYKRESÓW, MAP

Tabela 1. Liczba bezrobotnych z podziałem na kobiety, mężczyzn, osoby z prawem do zasiłku, długotrwale bezrobotni na terenie gminy Izabelin w 2019 r.....	14
Tabela 2. Podmioty według klas wielkości. Stan na 2019 r.....	15
Tabela 3. Podstawowe dane statystyczne dotyczące infrastruktury edukacyjnej na terenie gminy Izabelin	16
Tabela 4. Liczba i rodzaj świadczeń w podziale na pieniężne i niepieniężne. Stan na 2019 r. ...	19
Tabela 5. Klasyfikacja powodów udzielania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2019 r.	19
Tabela 6. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2014-2019.....	20
Tabela 7 Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej w 2018 i 2019 r. w gminie Izabelin.....	20
Tabela 8. Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej – pomoc materialna	20
Tabela 9. Udział procentowy rodzin z dziećmi w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej	22
Wykres 1. Ludność w gminie Izabelin w latach 2010- 2019	11
Wykres 2. Struktura ludności gminy Izabelin według ekonomicznych grup wieku 2019 r.	12
Wykres 3. Zameldowania na terenie gminy Izabelin w latach 2014- 2018	12
Wykres 4. Liczba ludności pracującej na 1000 osób	13
Wykres 5. Wskaźnik udziału bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na terenie gminy Izabelin w 2014- 2019.....	14
Mapa 1. Mapa powiatu warszawskiego	10